Gemeente Epe

Gemeentelijk Watertakenplan 2026 t/m 2030

Hoofdrapport

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0498779.100

6 februari 2026

www.anteagroup.nl

Gemeentelijk Watertakenplan 2026 t/m 2030

Hoofdrapport

projectnummer 0498779.100

6 februari 2026

Auteur(s)
Luuk Nieuwenhuis
Benno Steentjes

Opdrachtgever
Gemeente Epe
Postbus 600
8160 AP EPE

Gecontroleerd
Benno Steentjes

datum	beschrijving	vrijgave
6 februari 2026	Definitief	Rick Fleur

Inhoudsopgave

1.	**Inleiding**	**4**
1.1	Aanleiding	4
1.2	Visie, uitvoeringsprogramma en financiering in één	4
1.3	Context	5
2.	**Visie op de watertaken**	**6**
2.1	Overkoepelende ambities en beleid	8
2.2	Ambitie en beleid voor zorgtaak afvalwater	10
2.3	Ambitie en beleid voor zorgtaak hemelwater	13
2.4	Ambitie en beleid voor zorgtaak grondwater	16
2.5	Ambitie en beleid voor zorgtaak oppervlaktewater	18
2.6	Wat kunnen inwoners verwachten van de gemeente?	20
2.7	Hoe kunnen inwoners en ondernemers bijdragen aan een robuust riool- en watersysteem?	21
3.	**Programma 2026 t/m 2030**	**22**
3.1	De activiteiten in hoofdlijnen	22
3.2	Totale lasten binnen de planperiode	23
4.	**Middelen**	**24**
4.1	Ontwikkeling lasten	24
4.2	Consequenties voor de koers riool- en waterzorgheffing	25
4.3	Risicoparagraaf	26
4.4	Personele capaciteit	26
5.	**Advies en besluit**	**27**
5.1	Bestuurlijke besluiten	28
5.2	Bekendmaking en reacties externen	28

1. Inleiding

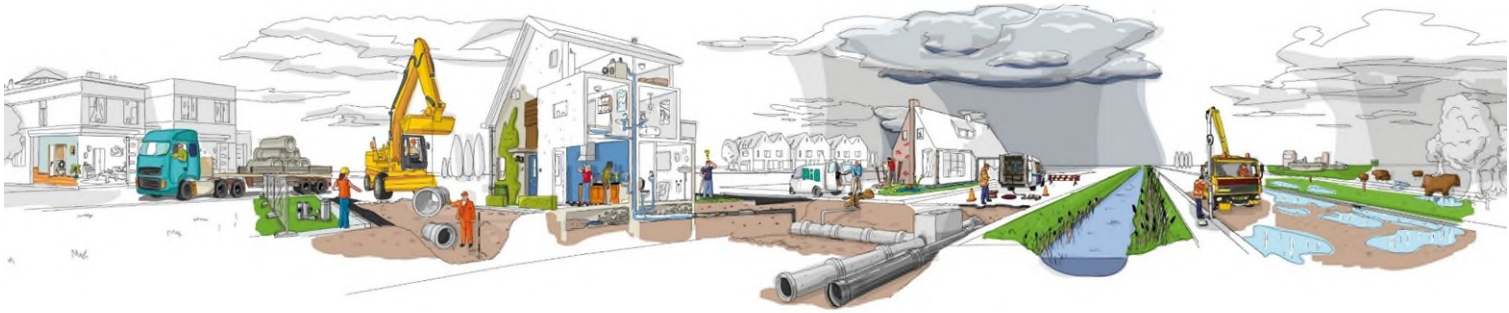
1.1 Aanleiding

De gemeente Epe is een mooie gemeente. Er is veel om dankbaar voor te zijn: veel groen, veel natuur en binnen de gemeente zijn mooie dorpen met hun eigen karakter. Daar willen we zorgvuldig mee omgaan. Tegelijkertijd zijn er veel uitdagingen en moet er veel gebeuren. Zo ook voor de riool- en watertaken binnen onze gemeente. Onze riolen, gemalen en watergangen vervullen namelijk belangrijke doelen in ons dagelijks leven:

- Bescherming van de volksgezondheid tegen infectieziekten;
- Schoonhouden van bodem en oppervlaktewater;
- Voorkomen van schade door hevige regenval en extreme droogte in stedelijke gebieden;
- Voorkomen en beperken van structurele nadelige gevolgen van grondwater.

Als gemeente zijn wij verantwoordelijk voor het inzamelen en transporteren van afvalwater en verwerken van hemelwater, waarna het waterschap zorgt voor de zuivering van het afvalwater. Daarnaast hebben wij een regierol in de aanpak van structurele grondwateroverlast in stedelijke gebieden. Onze watertaken hebben raakvlakken met diverse andere beleids- en taakvelden, zoals wegen, groen en ruimtelijke ordening.

De riool- en watertaken gaan verder dan alleen de buizen onder de grond. Ook gemalen, randvoorzieningen, beken, sloten en greppels dragen bij aan deze doelen.

1.2 Visie, uitvoeringsprogramma en financiering in één

De planperiode van het Gemeentelijk Watertakenplan 2021 t/m 2025 (GWP) verloopt. Onder de Omgevingswet is een GRP (Gemeentelijk Riolering Plan) of GWP niet langer verplicht, maar de gemeente heeft nog steeds de zorgtaak voor de riool- en watertaken (art. 2.16 Omgevingswet). Tevens moet de voorziening en de tariefstelling van de rioolheffing gedegen onderbouwd zijn met een beheerplan van maximaal 5 jaar oud, conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Wij kiezen ervoor om het beleidskader en uitvoeringsagenda voor de gemeentelijke watertaken voor de periode 2026 tot en met 2030 te verankeren in dit GWP en als geheel door de gemeenteraad te laten vaststellen. Hiermee geven we in één plan onze actuele invulling van de watertaken, bijbehorende onderbouwing van de financiering en koers van de rioolheffing.

Visie
Het GWP beschrijft de visie en ambitie van de gemeente Epe omtrent de wettelijke riool- en watertaken. De uitwerking van deze ambities is gekoppeld aan de strategische doelen en pijlers uit de Omgevingsvisie Epe. Het GWP geeft toetsbare kwaliteitskaders voor het in stand houden van de huidige voorzieningen en het toekomstbestendig, waterrobuust en klimaatadaptief maken van de riolering, het watersysteem en de leefomgeving. Afspraken en verplichtingen uit het verleden én vanuit het beleid dienen realistisch te zijn. In het GWP leggen wij eenduidig vast hoe wij hiermee omgegaan en op welke wijze invulling wordt gegeven aan de zorgplichten, zodat onze inwoners en ondernemers weten waar zij aan toe zijn.

Programma
Het GWP geeft inzicht in de programmering van de activiteiten voor de inzameling en transport van stedelijk afvalwater, de verwerking van overtollig hemelwater, de aanpak van structurele grondwateroverlast en het beheer en onderhoud van gemeentelijk oppervlaktewater in de gemeente Epe. Voor de periode 2026 t/m 2030 zijn de onderzoeken, activiteiten en maatregelen per jaarschijf geagendeerd en gebudgetteerd. Voor de lange termijn (tot 2080) geeft het GWP een (financiële) doorkijk.

Financiering
De manier van omgang en wijze van invulling is vervolgens omgezet in consequenties voor zowel de tariefontwikkeling van de riool- en waterzorgheffing als de personele middelen. De focus ligt op het programma, en de financiering hiervan vanuit de riool- en waterzorgheffing, voor de planperiode 2026 t/m 2030.

1.3 Context

Onderhavig document is het hoofdrapport van het GWP. Meer details, uitwerkingen en overzichten zijn te vinden in het Achtergrondendocument bij dit GWP. Een separate notitie, het Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW), geeft inzicht in de werking en toetst het functioneren van de rioolstelsels.

Taakstelling en verplichtingen betrokken partijen
De gemeentelijke watertaken omvatten meer dan de zorg voor een stelsel van buizen in de ondergrond. De zorg en verantwoordelijkheid voor het water in de gemeente Epe ligt, naast de gemeente, in de handen van het waterschap Vallei en Veluwe, de provincie Gelderland, het drinkwaterbedrijf Vitens en particulieren.

Basisgedachte achter het GWP is dat een gedegen en integrale beleidsafweging plaatsvindt van de watertaken, met raakvlakken naar de openbare ruimte, financiën en personeel. Dit is van toepassing voor zowel de gemeentelijke organisatie als bij externe partijen die hierbij belang hebben. Bij het opstellen van het GWP 2026 t/m 2030 is een ambtelijke werkgroep betrokken. De werkgroep bestaat uit medewerkers van de gemeente Epe, het waterschap Vallei en Veluwe en Antea Group. Tevens heeft het plan als concept ter inzage gelegen voor alle inwoners, ondernemers en andere partijen.

Begrippenkader
Het vakgebied van de gemeentelijke watertaken kent een eigen begrippenkader. De belangrijkste begrippen zijn door de Stichting Rioned in algemene bewoordingen toegelicht. Deze zijn te vinden in het Achtergronddocument en op www.rioolenraad.nl en www.riool.net.

2. Visie op de watertaken

De Omgevingsvisie Epe is door de gemeenteraad vastgesteld op 9 december 2021. Deze visie biedt een integrale benadering voor de fysieke leefomgeving. De visie richt zich op het behoud en de versterking van de waardevolle leefomgeving, met nadruk op natuur, landschap, cultuurhistorie en het dorpse karakter. De visie omvat strategische keuzes en beleidsdoelen op het gebied van duurzaamheid, gezondheid, wonen en economie. Belangrijke onderwerpen zijn onder andere de energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit en de ontwikkeling van een vitale economie in een groene omgeving. De Omgevingsvisie Epe richt zich op vier opgaven, waarin verschillende thema's benadrukt worden.

Opgave	Thema's
Duurzame toekomst	• Biodiversiteit • Droogte, Hitte en Natte voeten • Energietransitie
Gezondheid, zorg en welzijn	• Gezond leven in de gemeente • Ouder worden in de gemeente • Gezonde prettige leefomgeving
Goed wonen	• Kwantitatieve woningopgave • Kwaliteit van de woonomgeving • Onderscheid grote en kleine dorpen • Goede bereikbaarheid
Ondernemen – Vitale economie in een groene omgeving	• Recreatie en toerisme • Vitale en uitnodigende centra • Agrarische sector • Bedrijventerreinen

De Omgevingsvisie Epe vormt de basis voor de visie van het watertakenplan, waarin toetsbare kaders en specifieke maatregelen zijn uitgewerkt. In dit hoofdstuk geven wij aan hoe gemeentelijke watertaken een bijdrage leveren vanuit de invalshoek van de bovenstaande opgaven en thema's. Om inzichtelijk te maken waar de watertaken (zorgplichten) en visie elkaar vinden, komt dit verband in de komende paragrafen 2.1 t/m 2.5 aan het licht. Van hieruit en een nulmeting zijn de speerpunten voor de komende jaren geformuleerd. De omschrijvingen van de ambities, nulmeting en speerpunten zijn in dit hoofddocumentkort en bondig; voor meer duiding wordt verwezen naar het achtergronddocument (hoofdstuk 4 'evaluatie' en hoofdstuk 5 'nulmeting'). Dit hoofdstuk is afgesloten met een samenvattend overzicht, zodat in één oogopslag duidelijk is wat bewoners en bedrijven van ons kunnen verwachten én wat zij zelf kunnen bijdragen aan een robuust riool- en watersysteem.

Relatie tussen het Gemeentelijke Watertakenplan en de wettelijke kaders
De Omgevingswet is sinds 1 januari 2024 van kracht en heeft diverse beleidsdomeinen en wetten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving, zoals de Wet milieubeheer en de Waterwet, juridisch geïntegreerd. Naast de Omgevingswet zijn ook de Gemeentewet, de Algemene wet bestuursrecht en het Burgerlijk Wetboek relevant voor het stedelijk waterbeheer. Ook zijn de data, zoals de WIBON (Wet Informatie-uitwisseling Bovengrondse en Ondergrondse Netten en netwerken) en de INSPIRE (Europese richtlijn: Infrastructure for Spatial Information in Europe) van belang voor de stedelijk waterbeheerder. Het volgende schema presenteert de relatie van de wet- en regelgeving, die relevant is voor het stedelijk waterbeheer, vanuit de vier invalshoeken milieubeheer, waterbeheer, ruimtelijke ordening en bouwen en de overige richtlijnen en wetten. Via de website www.overheid.nl zijn de actuele kaders van deze wetten en regelgeving te raadplegen.

Voor de formulering van de ambities en speerpunten op de watertaken is aansluiting gezocht bij de wettelijke kaders en belangrijke ontwikkelingen in den lande. Een uitgebreid overzicht staat in het achtergronddocument (hoofdstuk 3 'de context van de gemeentelijk watertaken').

Overheid	Milieubeheer	Waterbeheer	Ruimtelijke ordening en bouwen	Overige Europese richtlijn en wetten
Europa	Richtlijn Stedelijk Afvalwater	Kaderrichtlijn Water	N.v.t.	INSPIRE-richtlijn
Rijk				
Wetten	• Omgevingswet • Wet milieubeheer (achtergebleven deel) • Gemeentewet	• Omgevingswet • Waterwet (achtergebleven deel) • Waterschapswet	• Omgevingswet • Woningwet	• Algemene wet bestuursrecht • Burgerlijk Wetboek • Drinkwaterwet • Wet publiek gezondheid
AmvB's Omgevingswet	• Omgevingsbesluit (Ob) • Besluit kwaliteit leefomgeving (bkl) • Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) • Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)			
Ministeriële regeling	Omgevingsregeling			
Provincie	Omgevingsverordening	Omgevingsverordening	Omgevingsverordening	N.v.t.
Gemeente	Omgevingsplan	Omgevingsplan	Omgevingsplan	N.v.t.
Waterschap	N.v.t.	Waterschapsverordening	N.v.t.	N.v.t.

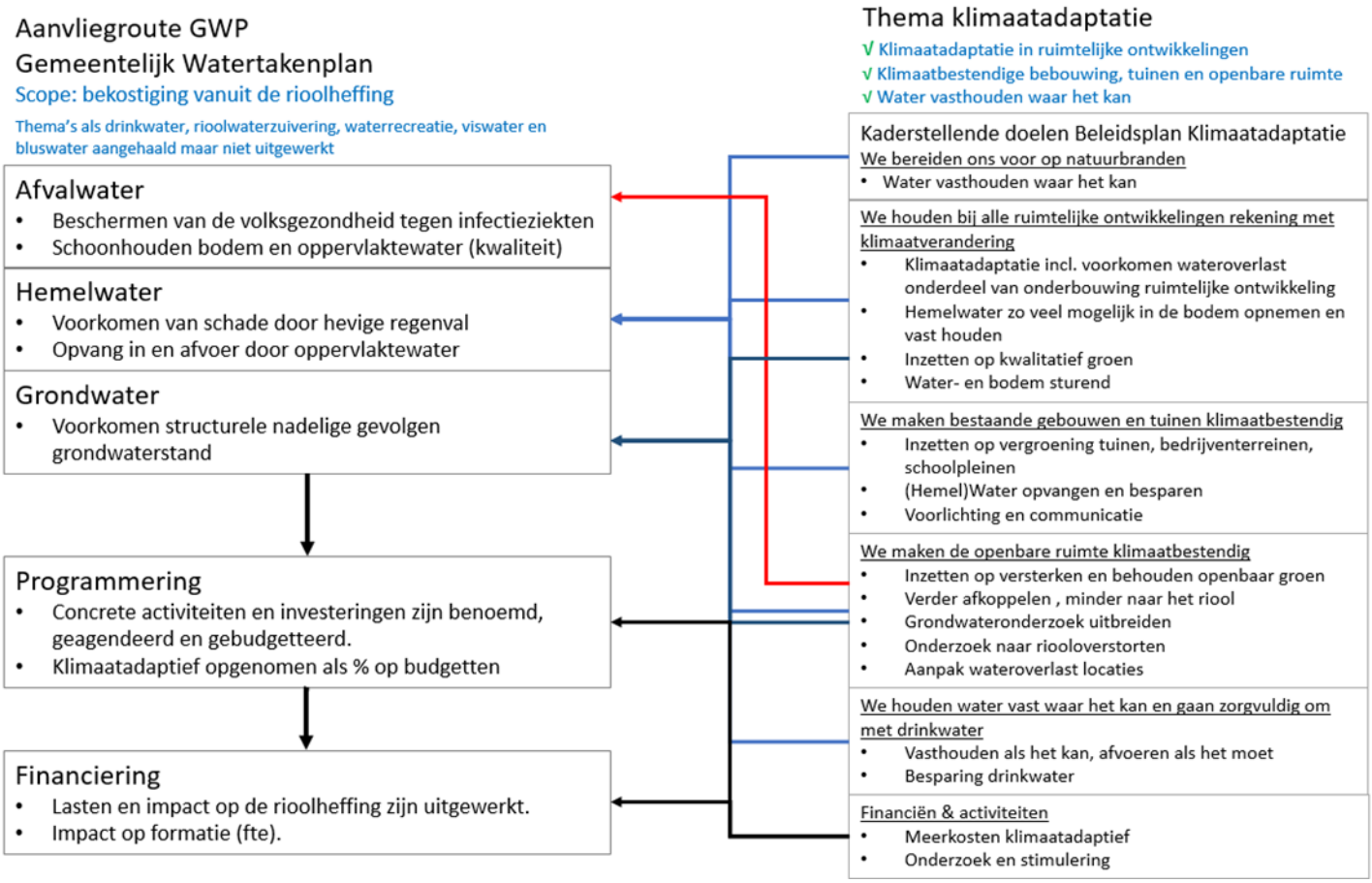
Relatie tot Beleidsplan Klimaatadaptatie 2025-2030 en Groenplan/Groenvisie (in ontwikkeling)
Voor de formulering van de ambities en speerpunten op de watertaken is eveneens aansluiting gezocht bij de bestaande visiedocumenten en beleidsplannen van de gemeente Epe (zoals het Beleidsplan Klimaatadaptatie) en de watervisies en waterbeheerplannen van het Waterschap (Blauwe Omgevingsvisie 2050 en Blauw-Omgevingsprogramma 2022-2027). Een uitgebreid overzicht staat in het achtergronddocument (hoofdstuk 3 'de context van de gemeentelijk watertaken').

Met name het beleidsplan Klimaatadaptatie (dit is vast gesteld in mei 2025) heeft een duidelijke link met onderhavig GWP. Dit plan beschrijft meerdere uitgangspunten en doelen voor klimaatadaptatie in vijf strategieën:

1. We bereiden ons voor op natuurbranden;
2. We houden bij alle ruimtelijke ontwikkelingen rekening met klimaatverandering;
3. We maken bestaande gebouwen en tuinen klimaatbestendig;
4. We maken de openbare ruimte klimaatbestendig;
5. We houden water vast waar het kan en gaan zorgvuldig om met drinkwater.

De effecten van de klimaatverandering raken nauw aan de gemeentelijke watertaken en zorgplichten. De juiste uitvoering van de riool- en watertaken draagt bij aan de integrale aanpak van droogte, toenemende hitte en wateroverlast. Een deel van de klimaat-maatregelen is bovendien te financieren vanuit de riool- en waterzorgheffing, gekoppeld aan de acties en maatregelen uit onderhavig programma. Door klimaatadaptatie mee te nemen bij de invulling van de watertaken, wordt een groot deel van de kaderstellende uitgangspunten met dit watertakenplan uitgewerkt.

De koppeling tussen deze strategieën en de watertaken is in de volgende figuur weergegeven. Zo ontstaat een samenhangend geheel. Hiermee is de reikwijdte van het GWP afgebakend. De drinkwatervoorziening (Vitens) en rioolwaterzuivering (waterschap) vallen buiten de scope van de gemeentelijke zorgplichten bij de riool- en watertaken. Dit geldt ook voor thema's als waterrecreatie, viswater en de bluswatervoorzieningen. Ook de nadere uitwerking van klimaatadaptieve maatregelen voor de thema's droogte en hitte (en de financiering daarvan) krijgt een plek in andere, nog op te stellen plannen, zoals het Groenplan/Groenvisie.

Figuur 1: Verbinding Klimaatadaptatie met het GWP. Kleuren van pijlen duiden op het onderdeel uit het GWP: Rood: Afvalwater, Lichtblauw: Hemelwater, Donkerblauw: Grondwater, Zwart: Overig.

2.1 Overkoepelende ambities en beleid

Sommige ambities en speerpunten werken door in alle zorgtaken. Onafhankelijk of we nou kijken naar het afvalwater, hemelwater, grondwater of oppervlaktewater, het is van groot belang dat de voorzieningen (blijven) werken en dat er bij nieuwe ontwikkelingen duidelijke kaders worden gesteld. Onderstaand zijn overkoepelende aspecten en ambities beschreven die voor alle onderdelen van de waterketen van toepassing zijn.

Aspect	Ambitie	Duurzame toekomst	Gezondheid, zorg en welzijn	Goed wonen	Ondernemen
Algehele technische staat (de conditie van voorzieningen)	● Er wordt tijdig ingegrepen als onderdelen onvoldoende functioneren ● Maatregelen worden niet uitgesteld ● De beheerdata is op orde	Goed onderhoud draagt bij aan een langere levensduur. Voorkomen van onnodige wateroverlast en grondwater onttrekkingen bij droogte. Met de juiste data worden (klimaat)koppelkansen inzichtelijk.	Voorkomen van onnodige vervuiling en gezondheidsrisico's. Voorkomen van lekkend afvalwater naar de bodem.	Voorkomen van ongewenst water op straat en stankoverlast, om de omgeving aantrekkelijk te houden.	Een goed onderhouden systeem en het voorkomen van onnodig water op straat draagt bij aan vitale bedrijventerreinen.

Aspect	Ambitie	Duurzame toekomst	Gezondheid, zorg en welzijn	Goed wonen	Ondernemen
Bedrijfszekerheid gemalen	● Gemalen vallen niet uit ● De afvoercapaciteit van de gemalen is te allen tijde gegarandeerd	Voorkomen van onnodige vervuiling en wateroverlast situaties.	Voorkomen van onnodige vervuiling en overstorten met bijkomende gezondheidsrisico's.	Voorkomen van onnodig water op straat.	Voorkomen van onnodig water op straat.
Nieuwe aanleg en renovatie	● De Technische richtlijnen en Verordeningen worden gevolgd ● We streven naar een klimaatrobuuste inrichting van de fysieke leefomgeving. ● Er is aandacht voor inbreng van bewoners	Er is oog voor biodiversiteit, klimaatadaptatie, circulair ontwerpen en materiaalkeuze.	Toekomstbestendige voorzieningen dragen bij aan het beperken van wateroverlast en onnodige vuil emissies.	Inwoners kunnen meedenken om hun geprefereerde leefomgeving te creëren. Ook draagt klimaatbestendig ontwerp bij aan een goed (toekomstig) leefklimaat.	Klimaatadaptieve en biodiverse oplossingen dragen bij een uitnodigende omgeving. Tevens kunnen ondernemers meedenken over de toekomstig bestendige inrichting.

Nulmeting

De staat van leidingen en voorzieningen is inzichtelijk, er wordt frequent geïnspecteerd. Aandachtspunten die vanuit de inspecties naar voren komen worden veelal direct verholpen. De beheerdata is voldoende op orde voor het dagelijks beheer en onderhoud. Voor dit GWP is de scan uitgevoerd op de inspectiebeelden en de technische leeftijd van de riolen. Belangrijke aanpassing is dat het uitgangpunt voor de technische levensduur voor vrijverval riolering bijgesteld is van 60 naar 70 jaar. Dit is een theoretische levensduur; in de praktijk wordt het daadwerkelijke vervangingsmoment integraal afgestemd met de voornemens van weg- en groenbeheer, de nutspartijen. De keuze voor vervanging kan ook keuze ook opgave gestuurd zijn (bijv. afkoppelkansen benutten, of een verbeterkans qua wateroverlast).

Knelpunten zijn in 2025 beeld gebracht en worden uitgewerkt tot maatregelen middels (model)studies. Vanuit het dagelijks beheer is geborgd dat bij falen van een bijvoorbeeld een gemaal of aansluitleiding snel kan worden gereageerd.

Lekkende riolen in Vaassen

Speerpunten 2026 t/m 2030

- Beheerdata actueel, compleet en valide: De gemeente heeft het volledig waterstelsel (riolering, voorzieningen, oppervlaktewater) in het beheersysteem staan. Deze beheerdata wordt op orde gehouden en met regelmaat gevalideerd. Hierdoor houden we inzicht in de omvang en de staat van het systeem, en daarmee de verwachte kosten voor het dagelijkse beheer. De beheerdata wordt conform het GWSW (GegevensWoordenboek Stedelijk Water) opgebouwd zodat we data gemakkelijk kunnen uitwisselen en vergelijken.
- Inzicht in functioneren: Door modelstudies kijken we hoe ons systeem presteert onder huidige en toekomstige (klimaat)situaties. Hierdoor weten we waar we staan, wat voor risico's we lopen en waar verbeteringen mogelijk zijn. We hebben de zwakke punten van ons stelsel in kaart en weten welke maatregelen we kunnen treffen. Voorafgaand aan het opstellen van dit GWP hebben we deze modelinzichten geactualiseerd in de notitie Systeemoverzicht Stedelijk Water.
- Inzicht door metingen: Met het lopende meetprogramma, samen met het UVT (het Uitvoeringsteam Meten en Monitoren, vanuit het samenwerkingsverband van 25 gemeenten en het waterschap), hebben wij een beeld van de waterstanden, riooloverstorten en gemaalafvoeren in ons gebied. Deze data willen wij toepassen om eventuele knelpunten en het effect van maatregelen te kunnen

monitoren. Tevens zijn al onze grote gemalen aangesloten op het besturingssysteem TCN, zodat we direct inzicht hebben in meldingen, storingen en het functioneren hiervan. De komende periode willen wij deze data en inzichten gebruiken voor het opstellen van een calamiteitenplan voor onze hoofdgemalen.

- Betrouwbaar systeem: Het stelsel moet betrouwbaar zijn, knelpunten worden aangepakt, waar het stelsel niet voldoet of verouderd is grijpen wij in. Hierbij wegen wij de mogelijke effecten en risico's en de beoogde kosten af. Tevens is het beperken van foutaansluitingen een belangrijk onderdeel.
- Werk met werk maken en meekoppelkansen: We blijven meekoppelkansen benutten door op buurt/wijkniveau riool- en waterprojecten in samenhang met andere opgaven, zoals integrale vervanging andere assets, klimaatopgaven of de energie transitie, af te stemmen en benutten. Enerzijds om werk-met-werk te maken, anderzijds om regie te houden op de drukte in de ondergrond. De uitvoering van de reguliere vervangingsopgave sturen we op basis van deze meekoppelkansen, voornamelijk op basis van regenwater geprioriteerde gebieden betreffende overlast en waterkwaliteit.
- Inrichting en nieuwbouw: We zetten in op een waterrobuuste en klimaatbestendige inrichting van de buitenruimte. Dit door principes als water- en bodemsturend toe te passen. We gaan in gesprek met ontwikkelaars en particulieren om te komen tot toekomstbestendige inrichting van onze gemeente.
- Verbindende overheid: Als gemeente betrekken wij onze inwoners en ondernemers bij plannen en projecten. Daarnaast handelen we meldingen adequaat af. Dit doen wij met actuele data van ons systeem en andere meldingen. We werken daarnaast aan bewustwording van onze inwoners en ondernemers; hoe ga je om met je afvalwater en je hemelwater? We stimuleren eenieder om ook zelf (klimaat)maatregelen te treffen.

2.2 Ambitie en beleid voor zorgtaak afvalwater

De gemeente heeft de plicht te zorgen voor de inzameling en transport van het stedelijk afvalwater naar de rioolwaterzuivering. Dit komt voort uit de wettelijke zorgtaak zoals opgenomen in Artikel 2.16 van de Omgevingswet. In de onderstaande tabel is voor onze invulling van deze zorgtaak toegelicht hoe deze bijdragen aan de overkoepelende thema's van de gemeente Epe.

De aspecten 'inzameling' en 'transport' hebben betrekking op de wettelijke verplichting om huishoudelijk afvalwater in te zamelen en te transporteren met het doel te voorkomen dat dit in het leefmilieu terechtkomt. Zodoende wordt er een bijdrage geleverd aan een betere kwaliteit van het oppervlaktewater, grondwater en de bodem. Daarnaast wordt bij dit item aandacht besteed aan (foutieve) aansluitingen die de inzameling (en zuivering) van afvalwater belemmeren. Om het afvalwater te kunnen inzamelen en transporteren moeten de buizen, putten, gemalen etc. voldoende capaciteit hebben, (onder vrijverval) binnen gestelde tijd afstromen en bedrijfszeker, dus in goede staat zijn.

Aspect	Ambitie	Duurzame toekomst	Gezondheid, zorg en welzijn	Goed wonen	Ondernemen
Aansluiting en inzameling	● Al het afvalwater wordt ingezameld en gezuiverd en komt tijdens droog weer niet ongezuiverd in sloten of bodem. ● Er zijn geen stankklachten en/of verontreinigingen van sloten en bodem door het riool. ● Op de voorzieningen zitten geen (foutieve) aansluitingen die de inzameling en transport (en zuivering) van afvalwater belemmeren.	Aanmoedigen en meedenken met alternatieven 'anders omgaan met afvalwater'	Voorkomen dat afvalwater in het leefmilieu (op maaiveld of in het oppervlaktewater) terecht komt.	Geen stankklachten of verstoppingen bij de inwoners.	Beperken van foutieve aansluitingen en geen stankklachten of verstoppingen.
Transport naar de rioolwater-zuivering	● Stedelijk afvalwater kan ongehinderd en binnen voldoende tijd afstromen, aanrotting van afvalwater wordt hiermee voorkomen. Aantasting van het riool is beperkt en er zijn geen risico's door beschadigde riolen	Voorkomen dat afvalwater onnodig wordt verpompt. Afvoer zo veel als		Beperkte stankoverlast en vuiluitworp in het openbare gebied.	Initiatieven om de hoeveelheid vuilwater te verminderen.

Aspect	Ambitie	Duurzame toekomst	Gezondheid, zorg en welzijn	Goed wonen	Ondernemen
	● Bij hoosbuien wordt het rioolwater zoveel mogelijk opgevangen in de riolen en bergingsvoorzieningen. De vuiluitworp via de overstorten in sloten en vijvers is beperkt. Slechts af en toe is er sprake van stank en vervuiling. De vuiluitworp via de overstorten in sloten en vijvers leidt niet tot risico's voor mens en omgeving (flora en fauna).	mogelijk onder vrijverval.	Voorkomen dat ongewenste lozingen de kwaliteitseisen voor bodem en water oppervlak overschrijden.		

Nulmeting
Nagenoeg alle relevante percelen in Epe zijn aangesloten op de riolering. Het inzicht in de technische staat van de vrijverval riolering is op orde. Momenteel is circa 83% van het stelsel geïnspecteerd en voor nagenoeg alle oude riolen is de kwaliteit in beeld. Hierin zijn de riolen met een diameter kleiner dan 200mm niet opgenomen. Echter is het percentage nog exclusief de opleverinspecties van de recent aangelegde riolen en kleine riolen.

De gemeente heeft in geen inspanningsverplichting de emissie verder te reduceren. Echter, de gemeente heeft de ambitie om te werken aan een betere leefomgeving. Door het verdergaand ombouwen van de gemengde stelsels naar gescheiden systemen zal de vuilemissie steeds verder afnemen. Een kans ligt er op het afkoppelen van de particuliere oppervlakken. We hebben de intentie om de komende planperiode te investeren in de kern Epe om de waterkwaliteit van de Dorpsche Beek te verbeteren. Bijvoorbeeld door het aanbrengen van een groot bergbezinkbassin van 1.000 m³ nabij De Korte Kuipersweg. De exacte invulling van deze investering wordt in de komende periode verder uitgewerkt.

Via lozingen van bedrijfsafvalwater op het riool komen microverontreinigingen in het oppervlaktewater. Dit beïnvloedt het dieren- en plantenleven en levert gezondheidsrisico's. In december 2024 is door de provincie Gelderland een Quickscan uitgevoerd en Plan van Aanpak opgesteld. Het probleem met bedrijfslozingen wordt herkend door de gemeente Epe. Door de indirecte lozingen van bedrijven via het riool naar de rioolwaterzuiveringsinrichting (rwzi), wordt uiteindelijk een deel van de stoffen met het effluent in het oppervlaktewater geloosd. Ook komen directe lozingen op het oppervlaktewater voor, maar deze opgave is minder prominent (bijvoorbeeld bij activiteiten als reinigingswerkzaamheden).

We hebben een "Verordening op de afvoer van afvloeiend hemelwater en grondwater" opgesteld en de regels voor de aanleg of ontstoppen van huisaansluitingen zijn in de basis helder. We merken dat er nog steeds foutieve aansluitingen zijn in het buitengebied. Of dat deze ontstaan bij bijvoorbeeld realisatie van een mantelzorgwoning op een perceel, door gebrek aan handhaving en toezicht.

Speerpunten 2026 t/m 2030

- Foutieve aansluiten buitengebied; in het buitengebied wordt gebruik gemaakt van een mechanisch rioolsysteem. Hiermee wordt afvalwater verpompt richting de rioolwaterzuivering. We willen de verpompte hoeveelheid water zoveel mogelijk reduceren om energie te besparen en benodigde afvoercapaciteit te garanderen. Hemelwater en grondwater mag in het buitengebied niet op het drukrioolsysteem aangesloten worden conform onze verordening. Locaties zijn in beeld, maar we willen meer inzetten op handhaving en toezicht door de Omgevingsdienst en bewustwording bij de lozers om te komen tot een reductie van verpompt (afval)water.
- Handhaving en toezicht op nieuwe aanleg / rioolvreemd water bebouwde kom: Naast handhaving op bestaande riolering, is toezicht op nieuwe aanleg van aansluitingen ook een belangrijk speerpunt. We willen inzetten op scherper toezicht, handhaving en bewustwording om foutieve aansluitingen bij nieuwbouw en/of nieuwe aansluitingen op ons riool te voorkomen. Dit ook om in de bebouwde gebieden foutaansluitingen te voorkomen. Hier is afvalwater op het hemelwaterstelsel problematisch, gezien de oppervlakte)waterkwaliteit.
- Verstoppingen: We blijven net als de afgelopen jaren werken aan de bewustwording bij onze inwoners op het gebied van verstoppingen. We communiceren duidelijk de spelregels, zoals wie waar verantwoordelijk voor is. Tot de erfgrens ben je als particulier verantwoordelijk, het ontstoppingstuk moet hierbij als eerste opgegraven worden. Daarnaast zetten we in op bekende campagnes zoals geen doekjes het riool in.
- (Bedrijfs)lozingen: Door te blijven inzetten op het correct aansluiten van de afvalwaterlozingen, wordt het lozen van ongezuiverd afvalwater teruggebracht. Daarnaast vragen lozingen met hoge concentraties schadelijke stoffen steeds meer aandacht. Mede door Europese speerpunten en wetgeving is de borging van waterkwaliteit erg belangrijk. We willen actiever optreden tegen dergelijke lozingen in samenwerking met het Waterschap en de Omgevingsdienst.
- Verbeteren waterkwaliteit: In het kader van waterkwaliteit streven we naar zo weinig mogelijk overstortingen uit onze gemengde riolen. Samen met het Waterschap onderzoeken we welke mogelijkheden er zijn om het aantal overstorten te verminderen. In het SSW 2025 hebben we reeds gekeken naar de huidige overstorten, de gebieden die overstorten ‘voeden’ en maatregelen die genomen kunnen worden om de riolering te ontlasten en de waterkwaliteit verbeteren.
- Bewustzijn creëren voor het anders omgaan met drinkwater en afvalwater: We houden de inwoners op de hoogte van de jaarlijkse drinkwaterverbruik en afvalwaterproductie (bijvoorbeeld in perspectief tot vergelijkbare woningen, buurten of omliggende dorpen) en promoten mogelijkheden om drinkwaterverbruik terug te dringen. Dit doen wij in samenhang met de bewustwording voor het veranderde klimaat en de bijdrage die de particulieren zelf aan klimaatadaptatie kunnen leveren. Wij willen onderzoeken of en hoe de grondslag van de rioolheffing hierin als een stimulans kan bijdragen.

- Nieuwe aansluitingen bedrijven en woningbouw: Bij nieuwe aansluitingen in het buitengebied kijken we kritisch naar de doelmatigheid van de technische oplossingen. De drukriolen in het buitengebied raken aan hun maximale afvoer door toenemende activiteiten als B&B's en woningsplitsing. Dit betekent dat afvalwater niet altijd zonder meer op het bestaande inzamelingsysteem kan worden aangesloten. Dit kan ook gelden voor woningbouw- en de inbreidingslocaties. In de afweging die wij nodig achten zijn de investerings- en beheerkosten voor onze druk- en persriolering een belangrijk principe voor de beschouwing van alternatieven.

2.3 Ambitie en beleid voor zorgtaak hemelwater

De gemeente heeft de taak om te zorgen voor een doelmatige inzameling van overtollig afvloeiend hemelwater (regenwater). Deze zorgtaak sluit aan bij Artikel 2.16 van de Omgevingswet. In de onderstaande tabel is toegelicht hoe de omgang met afvloeiend hemelwater bijdraagt aan de overkoepelende thema's voor de gemeente Epe.

Bewuste, doelmatige keuzes over de omgang met hemelwater zijn noodzakelijk. Indien hemelwater niet lokaal in de bodem of op een oppervlaktewaterlichaam te brengen is, is transport en verwerking mogelijk. Bij gemengde rioolstelsels wordt het op daken en wegen vallend hemelwater vermengd met afvalwater van huishoudens en bedrijven en getransporteerd naar de rioolwaterzuiveringsinstallaties. Het transporteren en zuiveren van relatief 'schoon' hemelwater is voor de gemeente geen duurzame oplossing. De afvalwaterketen wordt onnodig belast en er wordt onnodig energie verbruikt. Om overlast tijdens heftige regen te voorkomen, moet de riolering voldoende afvoercapaciteit hebben. Hiervoor dienen de buizen, putten, etc. in goede staat te zijn. Regulier onderhoud en tijdige vervanging is daarbij noodzaak. Bij extreme buien, welke volgens de KNMI-scenario's steeds frequenter en extremer worden, heeft de gehele buitenruimte een rol in de opvang, afvoer en verwerking van het hemelwater.

Aspect	Ambitie	Duurzame toekomst	Gezondheid, zorg en welzijn	Goed wonen	Ondernemen
Aansluiting en inzameling	● Overtollig hemelwater dat de particulier redelijkerwijs niet op eigen terrein kan verwerken wordt ingezameld. ● Op de voorzieningen zitten geen (foutieve) aansluitingen die de inzameling (en verwerking) van overtollig hemelwater belemmeren. ● Schoon hemelwater wordt gescheiden van het stedelijk afvalwater, voor zover dit doelmatig is. ● Hemelwater wordt zoveel mogelijk bovengronds verwerkt.	Water op straat is onvermijdelijk in de toekomst. Bepaalde gebieden worden juist op ingericht, om wateroverlast te voorkomen	De stromen van afval- en hemelwater worden zoveel mogelijk gescheiden.	De openbare ruimte wordt onderdeel van de verwerking en beleving van hemelwater.	
Verwerking en afvoer-capaciteit	● De bebouwing, wegen en openbare ruimte zijn zo ingericht dat het water bij regen redelijk goed kan afvoeren naar de straatkolken, wadi's en/of riolering. Hinderlijke plassen op straat komen beperkt voor. De afstroming dient gewaarborgd te zijn. ● Bij normale regenval wordt het rioolwater afdoende opgevangen in de riolen (en eventuele bergingsvoorzieningen), zonder dat dit leidt tot hinderlijk water-op-straat. ● Bij extreme situatie (vanaf een bui die eens in 2 jaar optreedt) mag tijdelijk enige hinder door 'water op straat' situaties ontstaan.	Maatregelen tegen wateroverlast worden in afstemming met reguliere riool en wegen werkzaamheden gerealiseerd.		In 2050 is de verwerkings-capaciteit van de ondergrond en openbare ingericht om een korte heftige bui die eens per 100 jaar valt te verwerken zonder dat er wateroverlast optreedt.	

Aspect	Ambitie	Duurzame toekomst	Gezondheid, zorg en welzijn	Goed wonen	Ondernemen
Bewust-wording	● Inwoners zijn op de hoogte van het veranderde klimaat en hoe dit zich vertaalt in uitdagingen voor de gemeente Epe.	Met meer bewustwording worden inwoners ge-enthousiasmeert om zelf (klimaat)maatregelen te treffen.			Ondernemers worden geïnformeerd en gestimuleerd om (klimaat)maatregelen te treffen.

Nulmeting

Voor inzameling, transport en verwerking van overtollig hemelwater in het stedelijk gebied wordt binnen de gemeente Epe gebruik gemaakt van diverse riooltypen; gemengde stelsels, hemelwaterriolen en infiltratievoorzieningen. Via de gescheiden voorzieningen wordt het hemelwater dat op stoepen, daken, wegen, parkeerplaatsen, pleinen, enz. valt verzameld en toegevoegd aan het grondwater of afgevoerd naar het oppervlaktewater. Dat deel van het hemelwater wordt hiermee verwerkt ‘daar waar het valt’. Deze werkwijze sluit al naadloos aan bij het Beleidsplan Klimaatadaptatie zoals vastgesteld in 2025.
De afgelopen jaren zijn veel gemengde stelsels omgebouwd naar een gescheiden afvoer. Dit heeft een positieve invloed op de waterkwaliteit en voorkomt het onnodige transporteren en zuiveren van hemelwater. De trend van het scheiden van de waterstromen wordt doorgezet. Enerzijds door het afkoppelen van verhard oppervlak van de gemengde stelsels bij ontwikkelingen in de openbare ruimte (werk-met-werk) en anderzijds door het actief onderzoeken van en handhaven op de foutieve aansluitingen van hemelwater op de drukriolen in het buitengebied.

Ombouw riolering en afkoppelen verhard oppervlak Krugerstraat door aanbrengen infiltratieriolen

Speerpunten 2026 t/m 2030

- Wateroverlast bij extreme neerslag – klimaatbestendig en water robuust: In de gemeente wordt gebouwd met een blik op de toekomst. Nieuwe constructies (riolering en openbare ruimte) worden water robuust en klimaatbestendig aangelegd, waarbij een bui met een kans van optreden van eens per 100 jaar verwerkt kan worden. Zo is de omgeving klaar voor de toekomst. Knelpunten worden in kaart gebracht en klimaatbestendig gemaakt. Daarnaast werken wij met een voorkeursvolgorde voor de verwerking van regenwater:
  1. Gebruiken: water (her)gebruiken waar dit mogelijk is. Denk hierbij aan watertonnen en het spoelen van toiletten met regenwater.
  2. Vasthouden: water zoveel mogelijk verwerken en infiltreren in de bodem daar waar het valt. Dit draagt ook bij aan de bestrijding van droogte
  3. Bergen: (tijdelijk) opslaan in wadi's, retentievoorzieningen of het oppervlaktewater.
  4. Afvoeren: als laatste instrument kan de afvoercapaciteit vanuit een gebied worden vergroot. Dit alleen op locaties waar infiltratie van hemelwater niet wenselijk of mogelijk is.

  Met de voorkeursvolgorde haken wij aan bij het Beleidsplan Klimaatadaptatie, welke het motto 'Vasthouden als het kan, afvoeren als moet' hanteert. Hierdoor snijdt het mes aan meerdere kanten. Er wordt bijgedragen aan de bestrijding van wateroverlast, én het verminderen van verdroging, én het verbeteren van de waterkwaliteit door vermindering van de riooloverstorten. Tevens willen we bij de prioriteit voor vasthouden ook verder aandacht voor het (her)gebruik van waterstromen Denk hierbij aan het gebruiken van regenwater voor doorspoelen van WC's of het sproeien van de tuin.
- Regenwater is in principe schoon: Wij zetten ons verder in op de ombouw van gemengde riolen naar gescheiden inzameling van vuil- en hemelwater. Het ontvlechten van waterstromen (het 'afkoppelen') doen wij ter voorkoming van het onnodig zuiveren van schoon hemelwater, het voorkomen van wateroverlast en het beperken droogte door hemelwater zo veel mogelijk te verwerken waar het valt. De insteek van het afkoppelen is dat wij dit doelmatig doen bij vervanging van bestaande riolering en door werk-met-werk te maken. Hierbij wordt het hemelwater zoveel mogelijk bovengronds afgevoerd. We prioriteren op basis van knelpunten betreffende wateroverlast en waterkwaliteit. Dit sluit naadloos aan bij het programma 'geen druppel het riool in' van het waterschap. Wel houden we ontwikkelingen rondom de kwaliteit van afstromend hemelwater in de gaten, hier lopen onderzoeken naar (o.a. van het STOWA).
- Omgaan met hemelwater – bewustwording bij particulieren: De gemeente wil een bewustzijn creëren voor de effecten van het veranderde klimaat en toename van neerslag. Wij willen inwoners, bedrijven en ontwikkelaars faciliteren en stimuleren om mee te denken en te doen met het klimaatbestendiger en duurzamer maken van Epe. Zo stimuleren wij onderzoek naar particuliere maatregelen en het vergroenen van particulier terrein, bijvoorbeeld door het onttegelen van tuinen.
- Onderhoud wadi's en grote vijvers
  Om (overtollig)hemelwater te verwerken hebben we baat bij goed onderhouden wadi's en vijvers. Bij deze voorzieningen komen meerdere vakdisciplines bij elkaar; grijs, groen en blauw. Het is belangrijk dat duidelijke afspraken gemaakt worden en dat het onderhoud op de juiste wijze en frequentie plaatsvindt. We maken eenduidige afspraken over wie wat doet en de verdeling van beheerbudgetten.
- Geaccepteerd water op straat: Bij extreme regenval kunnen bepaalde gebieden ingezet worden om tijdelijk water te bergen. Zo kan strategisch water op straat andere belangrijke gebieden voor ernstige hinder of schade behouden. Water in de woningen c.q. gebouwen of ernstige hinder op de wegen is niet acceptabel. Wij hebben de termen voor hinder, ernstige hinder en schade door wateroverlast als volgt gedefinieerd:

  Bij 'water op straat' is onderscheid gemaakt in 3 verschillende gradaties:
  - *Hinder: kortdurend beperkte hoeveelheden 'water op straat', met een duur in de orde van 0 –30 minuten;*
  - *Ernstige hinder: forse hoeveelheden 'water op straat', ondergelopen tunnels, opdrijvende putdeksel, met een duur in de orde van 30 – 120 minuten.;*
  - *Overlast: langduriger en op grotere schaal 'water op straat', water in winkels en woningen (boven het vloerpeil van de begane grond) met materiele schade en mogelijk ook ernstige belemmering van en gevaar voor het verkeer (>20cm water de rijbaan).*

Voor de maatstaven voor bestaand gebied sluiten we aan bij de landelijke en provinciale kaders [1]:

- De afvoercapaciteit van de riolering voldoende dient te zijn om een korte en heftige bui die 1 keer per 2 jaar valt te verwerken (een theoretische bui van 20 mm in één uur), zonder dat er hinder op treedt.
- Uiterlijk in 2050 de verwerkingscapaciteit van de openbare ruimte voldoende dient te zijn om een korte heftige bui die 1 keer per 100 jaar valt te verwerken (een theoretische bui van 70 mm in één uur), zonder dat er overlast op treedt. Bij ernstige hinder heeft de gemeente een onderzoeksinspanning.

- Regenwater bij nieuwbouw en ontwikkellocaties
  Op landelijk [1] en regionaal [2] niveau zijn al verschillende maatlatten en standaarden ontwikkeld met betrekking tot klimaatadaptieve inrichting van nieuwe gebieden en ontwikkellocaties in stedelijk gebied. Daarin staat waar een ontwikkelaar rekening mee kan of moet houden om klimaatadaptief en natuurinclusief te bouwen. Deze maatlatten en standaarden zijn nog niet wettelijk verplicht. Zoals vastgelegd in ons Beleidsplan Klimaatadaptatie 2025-2030 willen wij voor nieuwbouw en ontwikkellocaties, in afwachting van landelijk en regionaal beleid, klimaatadaptatie met ontwikkelaars samenwerken. De waterbergingsopgave die we vanuit de gemeente de ontwikkelaars meegeven zijn 25mm voor bestaande bouw en 60mm voor nieuwbouw. Zodra het waterschap haar bergingseis in haar verordening aanpast, zullen wij onze bergingsopgave hierop laten aansluiten.

2.4 Ambitie en beleid voor zorgtaak grondwater

De gemeente heeft ook een zorgtaak voor het treffen van maatregelen in het openbaar gebied om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand te voorkomen of beperken, voor zo ver doelmatig. Structurele grondwateroverlast kan in twee vormen voorkomen, te hoge en te lage grondwaterstanden.

Grondwateroverlast
Grondwaterstanden zijn voornamelijk het gevolg van natuurlijke processen, zoals verdamping en neerslag, maar ook menselijke activiteiten zoals waterwinning. In een zone rondom het Veluwemassief is sprake van een (smalle) zone die extra gevoelig is voor grondwateroverlast, de zogenoemde grondwaterfluctuatiezone. Deze zone is door de provincie Gelderland aangegeven. Hierin wordt, als gevolg van de verandering van het klimaat (met meer neerslag op de Veluwe), een stijging van de grondwaterstand verwacht. De kernen Epe en Vaassen bevinden zich grotendeels binnen deze grondwaterfluctuatiezone. Bij hoge grondwaterstanden kan er grondwateroverlast optreden. De diversiteit aan grondsoorten, bodemlagen en de dynamiek in de grondwaterstanden maakt het in de gemeente Epe lastig getalsmatige kaders voor overlast en onderlast vast te leggen. De gemeentelijke aanpak voor de invulling van haar zorgplicht is de volgende:

1. wij zijn voor bewoners het aanspreekpunt bij meldingen en klachten;
2. wij leveren een inspanning in de vorm van onderzoek en advies voor maatregelen die de eigenaar zelf kan nemen. De eigenaar van een pand of woning is zelf verantwoordelijk voor de staat van hun pand, waarbij bijvoorbeeld een kelder waterdicht hoort te zijn;
3. bij structurele en nadelige gevolgen van de grondwaterstand nemen wij maatregelen in de openbare ruimte, als deze doelmatig zijn.
   Onder structureel nadelige gevolgen wordt verstaan: belemmering van de perceelsbestemming als gevolg van een te hoge grondwaterstand. Hiervan is sprake als de gebruiksmogelijkheden en/of de waarde van een perceel of pand worden verminderd door een te hoge grondwaterstand. Er moet dus een probleem zijn. Voorbeelden: schimmel op de muren in woonkamers, te hoge luchtvochtigheid in de woonkamer door grondwater, aantasting houten vloer, et cetera. Een natte kruipruimte op zich wordt niet als belemmering van de functie wonen beschouwd.

[1] *In den lande komen we diverse waarden tegen voor de 'klimaatbui': De landelijke maatlat uit maart 2023 en de 'kaders voor leefbare verstedelijking' van de provincie Gelderland uit maart 2024 geeft als startpunt: geen waterschade op bij een bui van 1x per 100 jaar (bij 70 mm in een uur in stedelijk gebied) in bebouwing, infrastructuur en aan vitale voorzieningen en vitale voorzieningen blijven functioneren (bij 90mm in een uur in stedelijk gebied). Op privaat terrein wordt een groot deel van de neerslag (50mm, met range tussen 40-70mm) verwerkt (geïnfiltreerd, vastgehouden en/of geborgen).*
[2] *De Waterschapsverordening zoals die op het moment van schrijven geldt, geeft een bergingseis voor nieuwbouw van 60mm. Het waterschap is voornemens de verordening te actualiseren, waarbij waarschijnlijk de eis gaat gelden van 80mm zoals andere waterschappen die al hanteren.*

Grondwateronderlast
Naast te hoge grondwaterstanden kunnen te lage grondwaterstanden ook problemen met zich meebrengen. Droogte, en daarmee lage grondwaterstanden, leidt tot plantsterfte en/of ziekte, verminderde waterkwaliteit, zettingen en mogelijke funderingsschade. De gemeente bevindt zich vooral op zandgrond, dus zal het risico voor eventuele zettingen en funderingsschade voornamelijk aan de oostzijde van de gemeente liggen.

Aspect	Ambitie	Duurzame toekomst	Gezondheid, zorg en welzijn	Goed wonen	Ondernemen
Aansluiting en inzameling	● De gemeente wil een duidelijk aanspreekpunt zijn voor burgers en bedrijven betreffende grondwaterproblematiek en vragen over het grondwater.	Het tempo van de maatregelen tegen structurele grondwateroverlast en -onderlast volgen de planning van vervangingsopgaven bij wegen en riolering.	-	Grondwater geeft geen problemen voor de aan de grond gegeven bestemming.	Grondwater geeft geen problemen voor de aan de grond gegeven bestemming.
Aanpak structurele overlast	● De gemeente treft, mits doelmatig, maatregelen op openbaar terrein ter beperking van structurele grondwateroverlast en -onderlast.	Inzicht in de actuele grondwaterstanden en fluctuaties.	Bijdragen aan het voorkomen van schimmel- en vochtplekken in woningen.	Communicatie tussen gemeente en inwoners over de rolverdeling en bewustwording voor (structurele) grondwaterover-last.	Communicatie tussen gemeente en ondernemers over de rolverdeling en bewustwording voor (structurele) grondwaterover-last.
Instand-houding waterbalans	● De gemeente draagt bij aan een duurzame omgang met water door waar mogelijk infiltratie van hemelwater te stimuleren.	Door (schoon) hemelwater zo veel mogelijk lokaal te verwerken en/of infiltreren, voorkomt dit onnodige voorzieningen en energieverbruik.	-	Een groene, levendige omgeving waar droogte en hitte onder controle zijn.	-

Nulmeting
De afgelopen jaren is door het gebruik van het grondwatermeetnet meer inzicht verkregen in de actuele grondwaterstanden en fluctuatie hiervan. De resultaten hiervan dienen als basis voor de invulling van de uitvoeringsagenda en het ijken en vastleggen van maatstaven.

Speerpunten 2026 t/m 2030

- Onderzoeken effecten grondwaterstand bij projecten: Door tijdens onze projecten de effecten van en op de grondwaterstanden mee te nemen, verminderen wij de kans op grondwateroverlast en aantasting van het watersysteem. In deze rol maken wij gebruik van de kennis van de kennis van ons grondwatersysteem van het waterschap.
- Klimaatbestendige en waterrobuuste maatregelen: Door klimaatrobuuste maatregelen te nemen, bereidt Epe zich voor op de toekomstige droge én natte situaties. Infiltratie helpt om droogte te voorkomen, en de waterafvoer wordt gedimensioneerd voor de toenemende neerslag.
- Uitbreiden monitoring grondwaterstanden: Het continue monitoren zorgt voor inzicht in de langjarige ontwikkeling van het grondwater in de gemeente Epe. Dit doen we samen Vitens, de Provincie en het Waterschap. We breiden ons grondwatermeetnet verder uit om beter inzicht te verkrijgen in de grondwaterstanden. We willen probleemlocaties verder in beeld brengen en middels een meetplan gericht gaan monitoren. Zo grijpen we tijdig in als de grondwaterstand structurele problematiek met zich meebrengt.

- Inventariseren en inspecteren: De voorzieningen die een bijdrage leveren aan de beheersing van het grondwater leggen wij goed vast in het beheersysteem. De data zijn voldoende op orde en dient dit te blijven. Wij voeren structurele inspecties en reiniging uit, ook voor deze voorzieningen.

2.5 Ambitie en beleid voor zorgtaak oppervlaktewater

Het oppervlaktewater in Epe speelt een belangrijke rol in de beleving van de dorpen en het IJssellandschap. Daarnaast draagt een goed functionerend en onderhouden watersysteem, plus het omliggende groen, bij aan de klimaatopgaven voor het verminderen van wateroverlast, hittestress en droogtestress. Een deel van de C-watergangen en een deel van het oppervlaktewater is in beheer en onderhoud bij de gemeente. Daarnaast zijn veel C-watergangen in beheer van aanliggende particuliere eigenaren.

De gemeente heeft een verplichting voor na het nastreven van een gewenste waterkwaliteit (afspraken KaderRichtlijnWater) en verplichtingen die volgen vanuit de Keur van het waterschap.
Voor het stedelijk oppervlaktewater is het de ambitie, samen met het waterschap, de aankomende planperiode de aspecten verder vorm te geven. Niet alleen de gezamenlijke kaders voor de technische staat en de beheer- en onderhoudsregimes, maar ook investeringen vanuit bijvoorbeeld het Regionaal Adaptatie Programma.

Aspect	Ambitie	Duurzame toekomst	Gezondheid, zorg en welzijn	Goed wonen	Ondernemen
Afvoer-capaciteit	• Bij extreme situatie mag opstuwing tot op maaiveld en 'water-op-straat' situaties ontstaan. Dit mag niet leiden tot overlast/schade	Watergangen en vijvers leveren een bijdrage aan de klimaatopgaven.	Onveilige situaties worden zoveel mogelijk voorkomen.	De bestaande en nieuwe watergangen dragen bij de leefbaarheid en beleving van de openbare ruimte.	-
Uitstraling	• De gemeente en het waterschap zetten met regulier beheer in op functionele watergangen en (retentie)vijvers.	De watergangen en vijvers leveren een bijdrage aan de biodiversiteit in de kernen.	-	De watergangen vijvers dragen bij de leefbaarheid van de openbare ruimte.	-

Nulmeting
Het oppervlaktewater is deels in beheer van de gemeente, deels in beheer bij particulieren en deels in beheer bij het Waterschap. Voor de wateren in gemeentelijk beheer zijn er afspraken tussen verschillende vakdisciplines over het onderhoud, vaak is het een combinatie tussen groen en water. Zoals eerder benoemd moeten hiervoor concrete afspraken gemaakt worden over de beheerstrategie en doorbelasting van onderhoudskosten. Het overzicht welke watergangen door de gemeente beheerd moeten worden, ontbreekt; het is nog niet overal duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk.

Speerpunten 2026 t/m 2030

- Inrichting buitenruimte: met een andere inrichting (volgens de voorkeursvolgorde vasthouden, bergen, afvoeren) kan water (lokaal) verwerkt worden en positief bijdragen aan het functioneren van het oppervlaktewater.
- Beleving en zichtbaarheid: Het oppervlaktewater levert een bijdrage aan de beleving en aantrekkelijkheid van de gemeente. Een deel van het water is in beheer en onderhoud bij het Waterschap. Ook zij leveren hieraan een bijdrage. Wij willen dus verder optrekken met het Waterschap om de streefbeelden te actualiseren en realiseren. Daarnaast willen wij onze eigen (retentie)voorzieningen klimaatrobuust inrichten en onderhouden.
- Beheerafspraken: Dit vraagt ook goede afstemming met andere vakdisciplines, zoals groen, binnen de gemeente. We blijven kritisch kijken naar gemaakte (beheer)afspraken en contracten, waarbij we het te beheren areaal goed in beeld hebben.

- Waterkwaliteit: Met de gestelde eisen in de KaderRichtlijnWater (KRW) heeft de gemeente, gezamenlijk met het waterschap, een taak om de waterkwaliteit te waarborgen. We willen daarom verder inzetten op het beperken van overstorten en het handhaven en toezicht houden op lozingen. Het verder afkoppelen draagt ook bij aan het verminderen van afvalwatervolumes op oppervlaktewater.

Reconstructie Dorpsstraat en Marktstraat te Oene

2.6 Wat kunnen inwoners verwachten van de gemeente?

Stedelijk afvalwater	• Nagenoeg al het afvalwater wordt ingezameld via riolering en centraal gezuiverd. Op die enkele locaties in het buitengebied waar het afvalwater niet via riolen wordt ingezameld wordt dit lokaal verwerkt (gezuiverd). Stankklachten en of verontreinigingen van sloten en bodem komen hierdoor nauwelijks voor. • De rioleringsinspectie wordt op een gedetailleerde wijze uitgevoerd en gemonitord in het beheersysteem. Reparaties, relinen en vervangingen worden doelmatig en adequaat uitgevoerd, na een integrale afweging met andere werken in de openbare ruimte. Klimaat en duurzaamheidsdenken is verankerd in de integrale afweging. Ondanks de plan- en doelmatige planning blijft in theorie het risico wel aanwezig dat: o Afvalwater stil blijft staan, met stankoverlast of aantasting van de buizen als gevolg; o Afvalwater uit de buis loopt, met bodemverontreiniging tot gevolg; o Grondwater of zand de buis inloopt Overlast voor bewoners bij storingen/calamiteiten door riolering is beperkt tot een minimum. Meldingen handelen we adequaat af. • Bij heftige buien stroomt verdund rioolwater in het oppervlaktewater. Dit leidt af en toe tot stank en vervuiling vanuit de overstorten. Wij doen actief onderzoek naar de mogelijkheden tot beperking van deze vuilemissie. Daar waar doelmatig reduceren wij het de kans op overstorten doormiddel van afkoppelen van verhard oppervlak en het scheiden van afval- en hemelwaterstromen.
Hemelwater	• De gemeente zet de voorkeursvolgorde door: gebruiken, vasthouden, bergen, afvoeren. • Soms staat er enige tijd water-op-straat. Dit is een bewuste en strategische keuze. Wel kunnen inwoners dit als hinderlijk ervaren. Door communicatie en transparante keuzes creëren we bewustwording. Water in woningen of ernstige hinder op wegen is niet acceptabel. • De buitenruimte gaat meerdere functies vervullen (bijvoorbeeld berging op straat of in de groenvoorzieningen) en daarmee moet er ook duidelijk gecommuniceerd worden dat dit een strategische keuze betreft. • Particulieren spelen ook een rol in de opgave. Via bewustwording en stimulering willen wij particulieren aanmoedigen zelf maatregelen te treffen om het afvloeiend water naar openbaar terrein te verminderen of te vertragen. • Om de riolering robuuster te maken wordt verhard oppervlak afgekoppeld en een regenwaterleiding bijgelegd. Daarnaast zet de gemeente in op actievere communicatie, toezicht en handhaving als het gaat om hemelwateraansluitingen op mechanische riolering. • Nieuwe systemen worden klimaatrobuust aangelegd, anticiperend op de verwachte toename van heftige buien in het veranderende klimaat en vanuit de landelijke en regionale kaders en eisen. De voorkeursvolgorden voor verwerking van hemelwater zijn: - gebruik → vasthouden → bergen → afvoeren; - bovengronds → ondergronds. • Bermsloten, wadi's en gemeentelijke watergangen zijn en blijven functioneel. Duikers, stuwen en beschoeiing verkeren in goede technische staat. Wij stemmen beheer en onderhoudsregimes af met het Waterschap.
Grondwater	• De ontwatering in openbaar gebied is goed voor elkaar. Mogelijk dat sommige kruipruimtes af en toe onder water staan, dit komt echter niet structureel en grootschalig voor. Grondwateroverlast is niet te wijten aan een gebrekkige ontwatering in openbaar gebied. • De gemeente heeft de grondwatersituatie goed in beeld en houdt de vinger aan de pols in gebieden die bekend zijn met grondwateroverlast.

	• De gemeente onderzoekt bij klachten de aard, ernst en omvang en geeft vervolgens advies. Is zij zelf aan zet dan wordt een project geformuleerd en geplaatst in het Meerjareninvesteringsprogramma.
Oppervlaktewater	• De gemeente zet, samen met het Waterschap, met regulier beheer in op functionele watergangen en (retentie)vijvers. • De gemeente zet, samen met het Waterschap, in op vergroten van de belevingswaarde en biodiversiteit van het oppervlaktewater.

2.7 Hoe kunnen inwoners en ondernemers bijdragen aan een robuust riool- en watersysteem?

Stedelijk afvalwater	• In het buitengebied wordt alleen het afvalwater, conform de 'Verordening op de afvoer van afvloeiend hemelwater en grondwater', op het drukriool aangeboden, mits deze binnen 40 meter van de perceelsgrens aanwezig is. Anders wordt het vuilwater lokaal verwerkt. • Bij verstoppingen is de particulier tot aan de perceelsgrens verantwoordelijk voor zijn eigen huisaansluiting. • Lozingsgedrag; geen vetten en doekjes doorspoelen naar de riolering. • Verminderen watergebruik
Hemelwater	• Buitengebied, hemelwater wordt niet op de drukriolering aangeleverd, maar op eigen terrein verwerkt of geloosd op een naastgelegen watergang. • Particulieren kunnen bijdragen aan de vermindering van wateroverlast, door water op hun eigen terrein vast te houden of vertraagd af te voeren naar de openbare ruimte. Denk hierbij het vergroenen en/of ontstenen van de tuin, het aanbrengen van een groen dak, het op eigen terrein verwerken van hemelwater in een infiltratievoorziening of een regenton.
Grondwater	• De perceelseigenaar beheert het grondwater op het eigen terrein. Hij of zij neemt zelf de vereiste (waterhuishoudkundige en/of bouwkundige) maatregelen om grondwaterproblemen te voorkomen of te bestrijden voor zover deze problemen niet aantoonbaar worden veroorzaakt door onrechtmatig handelen of nalaten van een ander; particulier of de overheid. • Bij langdurige en structurele overlast kan dat worden gemeld bij de gemeente, als eerste aanspreekpunt.
Oppervlaktewater	• Enkel schoon hemelwater mag van het particuliere terrein naar oppervlaktewater gebracht worden, onder de lozingsvoorwaarden van het waterschap of de gemeente.

3. Programma 2026 t/m 2030

In het voorgaande hoofdstuk zijn de ambities, de actuele stand van zaken en bijbehorende speerpunten beschreven, maar wat betekent dit nu? Welke acties en maatregelen gaat de gemeente de komende planperiode 2026 t/m 2030 nemen om het beoogde kwaliteitsniveau te realiseren c.q. handhaven?

We blijven de gemeentelijke rioleringszorg en de watertaken de komende jaren in grote lijnen op dezelfde wijze invullen zoals we dat nu doen. De leefomgeving blijft minimaal op het niveau van de huidige situatie en wordt op specifieke locaties verbeterd door klimaatadaptieve maatregelen. Doelmatig en adequaat blijven de woorden die bij deze koers horen.

Het gehele rioolstelsel, inclusief alle objecten en voorzieningen, is een groot kapitaalgoed. De gemeente Epe is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van ruim 234 km vrijverval riolering en 246 km drukriolering. De totale vervangingswaarde van alle rioolstelsels en -voorzieningen in de kernen en het buitengebied bedraagt circa €260 miljoen. De gemeente geeft jaarlijks €3,4 miljoen uit (begroting 2025) aan haar gemeentelijke riool- en watertaken (bestaande uit exploitatielasten, kosten voor personeel, rentelasten en afschrijvingen).

Het in stand houden van en, waar mogelijk, verbeteren van dit areaal vraagt de nodige activiteiten en maatregelen van de gemeente. In het Achtergronddocument is een uitgebreide beschrijving en toetsing van het areaal opgenomen en een nulmeting gemaakt van de stand van zaken voor de huidige situatie (peildatum 2025). Een activiteitenprogramma is opgesteld om invulling te geven aan de ambities en speerpunten; de volgende paragrafen geven hiervan een overzicht.

3.1 De activiteiten in hoofdlijnen

Het dagelijks beheer en onderhoud van riool- en watervoorzieningen (inspecties, reiniging en kleine reparaties) wordt op de huidige wijze voortgezet. Hiervoor hebben we het gegevens- en informatiebeheer op orde (inclusief metingen) en hebben we zodoende voldoende inzicht in het functioneren en toestand van de voorzieningen. De speerpunten uit het voorgaande hoofdstuk geven accenten mee aan de activiteiten. De volgende tabel geeft een beknopt overzicht van de belangrijke activiteiten en accenten voor de periode 2026 t/m 2030. Details en nadere omschrijvingen zijn te vinden in het achtergronddocument (hoofdstuk 6 ‘Programma Water en Riolering’).

Type activiteit	Activiteiten
Onderzoek en beleidsopgaven	Data- en informatiebeheer (beheersysteem op orde en standaardisatie, lopende meet- en registratieprogramma’s)
	Onderzoeken en berekeningen functioneren rioolstelsel
	Stimuleren verminderen verhard oppervlak
	Aanpak en onderzoek grondwater(overlast)
	Communicatie water (o.a. wateroverlast, waterkwaliteit, grondwater en klimaatadaptatie).
	Onderzoeken waterkwaliteit (indirecte lozingen)
	Deelname regionale samenwerkingsverbanden
Regulier beheer	Dagelijks beheer vrijvervalriolen (reinigen, inspecteren, repareren)
	Dagelijks beheer drukriolering (reinigen, inspecteren, repareren)
	Straatvegen
	Onderhoud duikers, watergangen en wadi’s
	Grondwatermeetnet

	Huisaansluitingen overall en IBA's buitengebied
	Onderzoek en handhaving foutieve aansluitingen
	Inning rioolheffing, lidmaatschappen, energiekosten
Vervangingsmaatregelen	Vervangen en herstellen van vrijvervalriolen die kwalitatief in slechte staat zijn
	Vervangen en repareren pompunits buitengebied die kwalitatief in slechte staat zijn
	Vervangen en herstellen van gemalen die kwalitatief in slechte staat zijn
Verbetermaatregelen	Maatregelen ter verbetering van het functioneren van riolen
	Klimaatadaptieve maatregelen; ontstenen en vergroenen, afkoppelen verharde oppervlakken, aanleg voorzieningen op maaiveld (bv. wadi's)
	Werk-met-werk maken door andere vervangingsopgaven en mogelijke verbeteringen integraal door te voeren
Personeel	De personele inzet en doorbelasting voor het beheren van de riool- en watertaken.

3.2 Totale lasten binnen de planperiode

In het Achtergronddocument (hoofdstuk 6 'Programma Water en Riolering') is de ambitie vertaald naar een activiteitenoverzicht onderzoeken, maatregelen en investeringen met bijbehorende budgetten. In de zomer van 2025 zijn deze budgetten afgestemd met de begrotingen. De volgende tabellen geven een samenvatting per onderdeel per jaargang in de komende planperiode.

Tabel 3-1: overzicht exploitatie

Exploitatie	2026	2027	2028	2029	2030
Onderzoek	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000	€ 180.000	€ 180.000
Dagelijks beheer	€ 1.002.660	€ 1.036.410	€ 1.002.660	€ 1.002.660	€ 1.036.410
Dagelijks beheer buitengebied	€ 833.500	€ 833.500	€ 833.500	€ 833.500	€ 833.500
Personeel en overhead (incl. uitbreiding	€ 398.434	€ 398.434	€ 398.434	€ 398.434	€ 398.434
Totaal	€ 2.364.560	€ 2.398.310	€ 2.364.560	€ 2.414.560	€ 2.448.310

Tabel 3-2: overzicht investeringen

Investeringen	2026	2027	2028	2029	2030
Vervanging vrijverval	€ 1.040.000	€ 1.248.000	€ 1.497.600	€ 1.500.000	€ 1.500.000
Vervanging drukriolering	€ 375.000	€ 375.000	€ 375.000	€ 375.000	€ 375.000
Verbeteringen - klimaatmaatregelen	€ 460.000	€ 552.000	€ 662.400	€ 2.161.700	€ 1.060.000
Totaal	**€ 1.875.000**	**€ 2.175.000**	**€ 2.535.000**	**€ 4.096.700**	**€ 2.935.000**

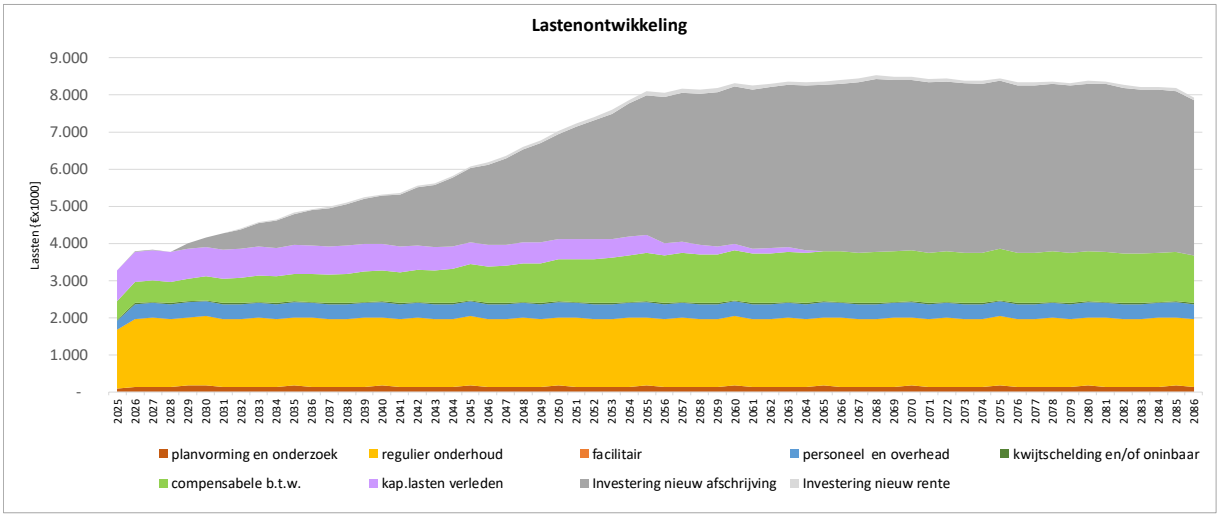
De exploitatiekosten bedragen gemiddeld per jaar €2,4 miljoen, voor de gehele planperiode is dat € 12,0 miljoen. Voor de periode 2026 t/m 2030 is een totale investering van € 13,6 miljoen gemoeid. De daadwerkelijke maatregelen (reparatie, relining of vervanging) worden bepaald op basis van de kwalitatieve toestand vanuit de rioolinspecties en de afstemming met de overige assets in de openbare ruimte (wegen, groen, kabels en leidingen) en de verbetermaatregelen voor de aanpak van (grond)wateroverlast. De specificatie van de investeringsbudgetten is in het achtergronddocument verder beschreven.

4. Middelen

Ambities moeten realistisch en haalbaar zijn. Eén van de belangrijkste voorwaarden hierbij is het hebben van voldoende financiële middelen en personele capaciteit (kwantitatief en kwalitatief) om de totale gemeentelijke watertaken naar behoren te vervullen. Dit hoofdstuk beschrijft de uitgangspunten, de financiële conclusies van de geschetste strategie en de benodigde omvang van de personele organisatie. De achterliggende analyses en verkenningen zijn te vinden in het Achtergronddocument (hoofdstuk 7 'Kostendekkingsplan').

4.1 Ontwikkeling lasten

In de voorgaande paragrafen is de ambitie vertaald naar een strategie met onderzoeken, activiteiten en investeringen met bijbehorende budgetten. In de zomer van 2025 zijn deze budgetten afgestemd met de actuele begrotingen en kredietramingen. Met het beeld van de riolering van nu en de voorgestelde investeringen, is een doorkijk gemaakt voor de komende jaren. De volgende grafiek geeft een totaalbeeld van de componenten waaruit de lasten zijn gevormd voor de lange termijn. Dit betreft op hoofdlijn de personeelslasten, exploitatielasten, de factor compensabele btw en de kapitaallasten van investeringen.

Figuur 4-1: ontwikkeling lasten lange termijn, rente 0,1%, (exclusief inflatie)

Waarom stijgen de lasten?
De lasten blijven de eerste jaren nagenoeg gelijk, daarna zien we een stijging tot 2055. Onderstaand geeft de verklaring hierbij.
De eerste aanleg van riolen voor nieuwbouwwijken en ontwikkellocaties wordt (en werd ook in het verleden) bekostigd vanuit de grondexploitatie en komt daarmee niet ten laste van de exploitatiebegroting voor de rioleringszorg. Het vervangen van de riolering komt wel ten laste van de exploitatiebegroting voor de rioleringszorg. Riolering in Epe gaat lang mee, uit de laatste inspecties volgt een levensduur van zo'n 70 jaar. Vanuit de areaalgegevens is te zien dat de meeste riolen al 40 à 55 jaar oud zijn. Doordat de vervangingsinvesteringen geactiveerd worden (in de grafiek weergegeven door de lichtgrijze en donkergrijze vlakken), komen alleen de kapitaallasten van de investeringen ten laste van de exploitatiebegroting. De kapitaallasten blijven jaarlijks toenemen als gevolg van nieuwe, geactiveerde investeringen.

4.2 Consequenties voor de koers riool- en waterzorgheffing

De hoogte van de riool- en waterzorgheffing wordt jaarlijks door de gemeente vastgesteld met de 'Verordening Riool- en waterzorgheffing' en bestaat uit een eigenaren- en gebruikersdeel. Een gemiddeld huishouden betaald in 2025 zo'n €225 per jaar.

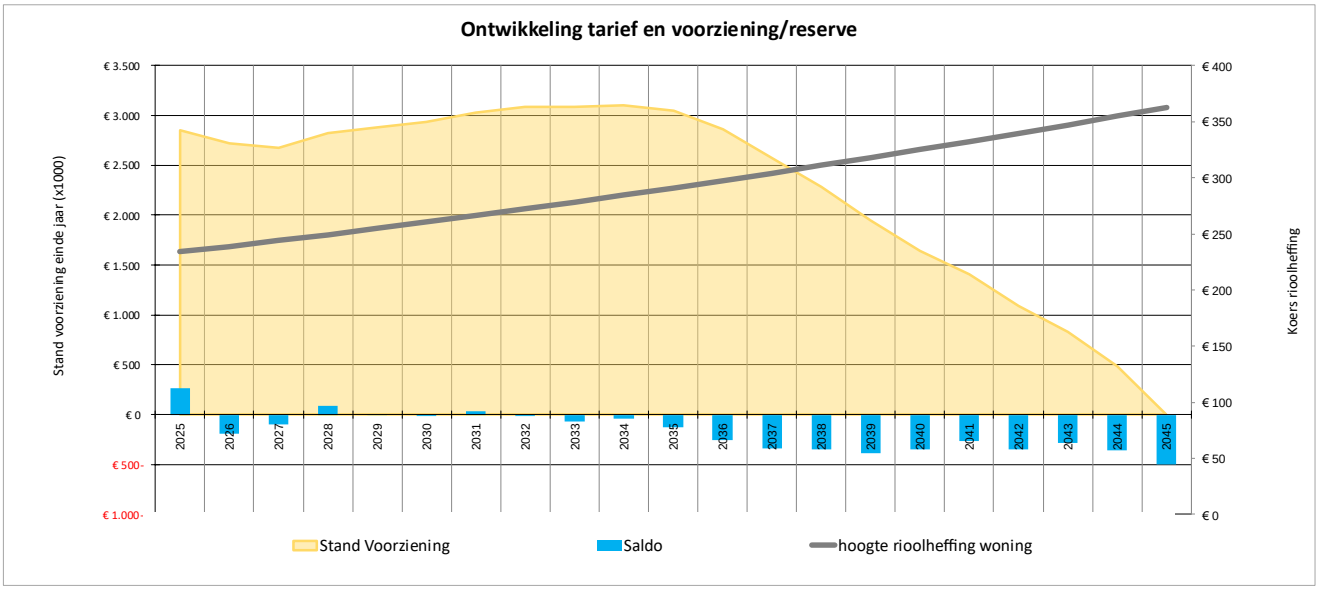
De rioolheffing in de gemeente ligt onder het landelijke gemiddelde van €235 (www.coelo.nl). Meerpersoons-huishoudens zijn het meest kwijt in Gouda (€562), het laagste bedrag is te vinden in Koggenland (€106). In vergelijkbare buurgemeenten zijn de huishoudens €144 (Nunspeet) tot €234 (Voorst) kwijt aan rioolheffing (www.coelo.nl).

Het beleid van onze gemeente is dat de lasten voor de rioleringszorg en watertaken voor 100% gedekt worden door de rioolheffing, met een sluitende begroting voor een gezonde financiële situatie. Jaarlijks beschouwt de gemeente de balans, inclusief mutaties op de voorziening riolering. De stand van deze egalisatievoorziening is per 1-1-2025 gesteld op €2.532.724. Eventuele tekorten of overschotten worden bij de jaarrekening geëgaliseerd met de voorziening riolering. Voor 2025 is er een uitgebreide prognose opgesteld voor de uitgaven en inkomsten en nieuwe stand voorziening. In het achtergronddocument is deze verder gespecificeerd.

Door de toename van het areaal, het investeringsvolume en de prijsindexatie over de afgelopen jaren, zijn de budgetten naar boven bijgesteld. Bovendien is een aantal speerpunten benoemd, waardoor uitbreiding van de personele capaciteit nodig is. De toename van het woningareaal en de relatief lage rente wegen hier niet tegenop. Dit betekent dat de huidige opbrengsten vanuit de riool- en waterzorgheffing niet toereikend zijn en er de komende jaren wordt ingeteerd op de voorziening. Bij een gelijkblijvende hoogte van de rioolheffing zou rond 2033 de voorziening dan leeg zijn en zou een deel van de riool- en watertaken gefinancierd moeten worden uit de Algemene Middelen.

Advies ontwikkeling rioolheffing
In het proces van totstandkoming van onderhavig GWP zijn in werksessies met de gemeente een aantal scenario's voor de ontwikkeling van de rioolheffing verkend (renterisico, directe afschrijving van investeringen, impact aanname technische levensduur, inzet voorziening riolering). In overleg met de afdeling Financiën is een advies opgesteld, waarbij een belangrijke kader zijn de definitie van 'kostendekkend' is dat de 'stand voorziening op €0 staat over 20 jaar (in 2045)'.

Geadviseerd wordt de heffing de komende planperiode jaarlijks te laten stijgen met +2,3% (exclusief inflatie).
De volgende figuur geeft de koers van de rioolheffing, de stand van de voorziening en de rioolheffing voor een gemiddeld huishouden voor de komende jaren weer.

Figuur 4-2: koers rioolheffing, stand voorziening en jaarlijks saldo, rekenrente 0,1%

4.3 Risicoparagraaf

Rekenrente
Zoals gesteld is de rekenrente voor de gemeente Epe momenteel laag. Gezien de investeringsopgave (zowel riolering als andere beleidsterreinen) in Epe verwachten wij binnen enkele jaren extra externe financiering aan te moeten trekken. Daarom is een scenario verkend, waarbij de rekenrente weer 'normaal' is, op een peil van 2,5%. Dit sluit goed uit bij de lange termijn renteprognoses in de gemeentelijke begroting.

Uitgaande van de rekenrente van 2,5% op alle investeringen, lopen de totale lasten op termijn op tot €11,0 mln in plaats van €8,5 mln uit Figuur 7-1. Om dit te bekostigen is een snellere stijging van de rioolheffing nodig, met jaarlijks 5,0% voor de komende planperiode.

Woningprognose
Een ander risico is dat de uitbreiding van het areaal achterblijft bij de woningprognoses en dat de inkomsten vanuit de nieuwe huishoudens achterwege blijven. De impact is verkend bij een de rekenrente van 0,1%. In dat geval betekent het dat de stijging van de rioolheffing 2,6% zal moeten zijn, in plaats van 2,3%.

4.4 Personele capaciteit

Om de ambities en strategie voor de komende planperiode ten uitvoer te brengen is de belangrijkste voorwaarde dat de personele organisatie staat, zowel kwantitatief als kwalitatief. Deze paragraaf schetst een beeld van de personele middelen die nodig zijn om de gemeentelijke watertaken in te vullen. Hierbij is geen onderscheid gemaakt in de inzet van interne of externe capaciteit. Deze calculatie is gemaakt op basis van de gemiddelde taken voor de komende planperiode en het doorzetten van de huidige strategie.

Aan de hand van de RIONED-tool voor het bepalen van de personele capaciteit is bepaald wat de benodigde interne formatie is voor het uitvoeren van de watertaken. Het goed in beeld krijgen van de werkelijke aanwezige capaciteit is lastig; volgens de gemeentelijke begroting wordt 1,6 fte doorbelast aan het taakveld riolering. Echter; er zullen ook medewerkers zijn die een rol hebben voor wat betreft de riool- en watertaken. Denk aan de gegevensbeheerder of een ontwerper bij herinrichten, of een beleidsmedewerker duurzaamheid. Ingeschat is dat dit op kan tellen tot 2,25 fte voor het taakveld aan werkelijke inzet.

De conclusie is dat er circa 1,0 fte extra benodigd is voor de binnendienst. Als hierbij nog extra wordt ingezet op handhaving en toezicht, betekent dit nog eens 0,5 fte aanvullend.

Het hiervoor benodigde budget is meegenomen in de personeelslasten. Dit budget kan aangesproken worden voor uitbreiding van de eigen formatie of inhuur. De grootste uitdaging voor de komende jaren zal het vinden van de juiste mensen. Dit wordt onderkend door de Stichting Rioned; met de Monitor gemeentelijke watertaken 2024 heeft de stichting een actueel inzicht gegeven in de toestand van stedelijk waterbeheer in ons land. De Monitor maakt inzichtelijk dat het stedelijk waterbeheer in Nederland voor grote uitdagingen staat door doorgaande klimaatverandering, de toenemende druk op het bebouwd gebied en het vernieuwen van rioleringssystemen. De Monitor onderkend dat het grote personeelstekort een belangrijke belemmering bij het toekomstbestendig maken van steden en dorpen. Landelijk gezien wordt er nu al een tekort gesignaleerd van de 16% op de personele capaciteit (inclusief inhuur).

Kanttekening nieuwbouw en ontwikkellocaties
De lasten voor de benodigde personele inzet voor de nieuwe, eerste aanleg van riolering, zoals bij de uitbreidingswijken, komt niet ten laste van de rioolheffing maar worden bekostigd vanuit de grondexploitatie. Bij nieuwe aanleg heeft de gemeente een meer toetsende rol en controleert de gemeente de initiatiefnemers van ontwikkelingen. De benodigde menskracht komt wel ten laste van de personele organisatie. Gezien de voorziene woningbouwopgave voor de komende jaren is dit een belangrijk aandachtspunt voor de totale personele capaciteit.

5. Advies en besluit

Het voorliggende gemeentelijke watertakenplan (GWP) 2026 t/m 2030 geeft inzicht in de omvang, het functioneren en de kwaliteitstoestand van de voorzieningen waarmee de gemeente Epe invulling geeft aan de wettelijke zorgplichten voor het stedelijk afvalwater, hemelwater, grondwater en de watertaken voor oppervlaktewater. Het GWP beschrijft de maatschappelijke doelen, de visie en beleidskaders, en van hieruit de speerpunten, activiteiten en financieringsstrategie voor de komende jaren.

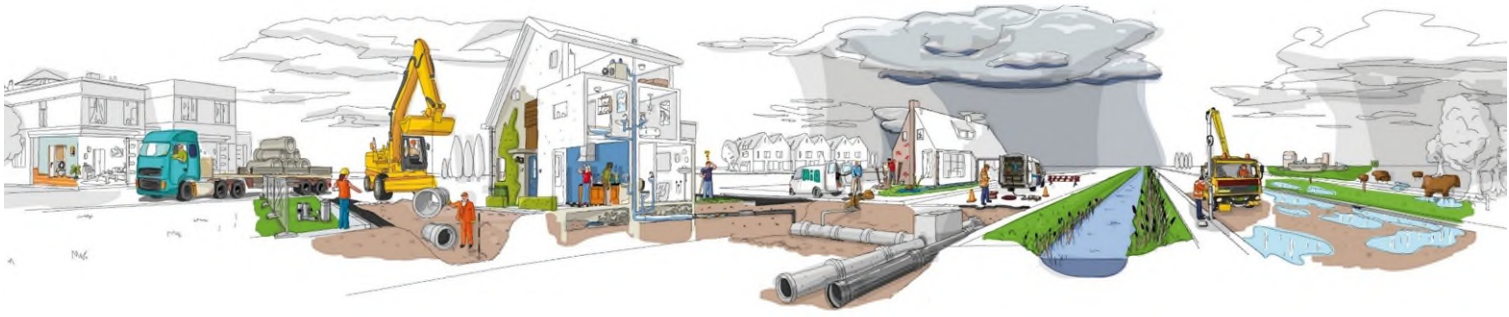
Ambitie en speerpunten
In dit GWP geven wij aan op welke wijze onze invulling van de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater en onze watertaken voor oppervlaktewater een bijdrage leveren aan de leefbaarheid van Epe. Om dit te bereiken koppelen we de deze zorgplichten en watertaken aan de vier opgaven uit de Omgevingsvisie Epe: ‘Duurzame toekomst, ‘Gezondheid, zorg en welzijn’, ‘Goed Wonen’ en ‘Ondernemen – vitale economie in een groene omgeving’. Samengevat:

We blijven de gemeentelijke rioleringszorg en de watertaken de komende jaren in grote lijnen op dezelfde wijze invullen zoals we dat nu doen. De leefomgeving blijft minimaal op het niveau van de huidige situatie en wordt op specifieke locaties verbeterd door klimaatadaptieve maatregelen. Doelmatig en adequaat blijven de woorden die bij deze koers horen.

Dit plan heeft een belangrijke relatie met Beleidsplan Klimaatadataptie (vastgesteld in mei 2025) en het Groenplan/Groenvisie (in ontwikkeling). Samen met bestaande watervisies en het Blauwe Omgevingsprogramma van het waterschap Vallei en Veluwe en samenwerkingsafspraken in de regio vormen deze de basis voor onderhavig GWP, waarin toetsbare kaders en specifieke maatregelen voor de gemeentelijke watertaken zijn uitgewerkt.

In dit GWP geven wij aan hoe gemeentelijke watertaken een bijdrage leveren vanuit de invalshoek van de opgaven van de Omgevingsvisie. Van hieruit zijn de specifieke ambitie voor de invulling van de gemeentelijke watertaken opgesteld en hebben wij onze speerpunten voor de komende jaren verwoord.

Programma
Het gehele rioolstelsel, inclusief alle objecten en voorzieningen, is een groot kapitaalgoed. De gemeente geeft jaarlijks €3,4 miljoen uit (begroting 2025) aan haar gemeentelijke riool- en watertaken. Het in stand houden van en, waar mogelijk, verbeteren van dit areaal vraagt de nodige onderzoeken, activiteiten en maatregelen van de gemeente. In het programma is beschreven welke acties en maatregelen de gemeente de komende jaren gaat nemen om het beoogde kwaliteitsniveau te realiseren c.q. handhaven. In grote lijnen zetten wij het dagelijks beheer en onderhoud van riool- en watervoorzieningen (inspecties, reiniging en kleine reparaties) op de huidige wijze voort. Hiervoor hebben we het gegevens- en informatiebeheer op orde en hebben we zodoende voldoende inzicht in het functioneren en toestand van de voorzieningen.

Middelen
Om het Programma uit te voeren moeten kosten gemaakt worden. De benodigde activiteiten en bijhorende budgetten voor de planperiode 2026 t/m 2030 zijn met dit GWP in detail benoemd. Met het beeld van de riolering van nu en de voorgestelde activiteiten en investeringen is een verkenning gemaakt van de ontwikkeling van de lasten en de rioolheffing voor de komende jaren. De rioolheffing wordt jaarlijks door de gemeenteraad vastgesteld met de 'Verordening Rioolheffing'. Voor 2025 is de hoogte van de heffing reeds vastgesteld op €225,-per gemiddeld huishouden.

Door de toename van het areaal, het investeringsvolume en de prijsindexatie over de afgelopen jaren, zijn de budgetten naar boven bijgesteld. Bovendien is een aantal speerpunten benoemd, waardoor uitbreiding van de personele capaciteit nodig is. De toename van het woningareaal en de relatief lage rente wegen hier niet tegenop.
Geadviseerd wordt met ingang van 2026 de rioolheffing geleidelijk, met jaarlijks +2,3%, te laten stijgen (exclusief indexatie) en de beschikbare egalisatievoorziening optimaal in te zetten. Deze lijn volgt de huidige financieringsstrategie, en geeft voldoende middelen om de gestelde ambities en nieuwe beleidsthema's op een adequaat niveau in te vullen.

Advies
De ambtelijke voorbereiding en uitwerking is verzorgd door een projectgroep, bestaande uit medewerkers van de gemeente Epe en het waterschap, in samenspraak met de portefeuillehouder. Vanuit deze projectgroep zijn de visie, ambities en speerpunten tot stand gekomen. Het ambtelijk advies is:

- Het college het Gemeentelijk WatertakenPlan 2026 t/m 2030 ter inzage te leggen;
- Voor de financiering van invulling van de zorgplichten uit te gaan van het verhogen van de rioolheffing met jaarlijks 2,3%, exclusief inflatie, voor de periode 2026 t/m 2030;
- Inwoners en bedrijven van de gemeente te informeren over de vaststelling van Gemeentelijk WatertakenPlan 2026 tot t/m 2030 middels de gemeente pagina.

5.1 Bestuurlijke besluiten

De bestuurlijke besluiten zijn separaat bijgevoegd.

5.2 Bekendmaking en reacties externen

De bekendmaking en reacties van externen zijn separaat bijgevoegd.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1800 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensoring en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Zutphenseweg 31D
7418 AH Deventer
Postbus 321
7400 AH Deventer

Copyright ©
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@anteagroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontlenen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.anteagroup.nl